СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 103. Джерзи Сиґі, Н. Дж., понеділок, 5 травня 1930. VOL. XXXVIII. No. 103. Jersey City, N. J., Monday, May 5, 1930. THREE CENTS.

ҐВЕЙЛЕН ВИЯВЛЯЄ АМЕРИКАНСЬКИХ АҐЕНТІВ ТРЕТЬОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ

ПРОГОЛОШУЄ СЕКРЕТНІ ДОКУМЕНТИ. БОЛЬШЕВИЦЬКА ТОРГОВЕЛЬНА АҐЕНТУРА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЦЬОГО, НАЗИВАЮЧИ ПРОГОЛОШЕНІ ДОКУМЕНТИ ФАЛЬСИФІКАТАМИ.

НЮ ЙОРК. — Поліційний комішенер Ґвейлен передав часописам фотостатичні відбитки на його думку оригінальних документів, висланих з рамени Третього Інтернаціоналу з Москви, з яких виходить, що Третій Інтернаціонал кермує комуністичною роботою в Америці. Амторг, совітська торговельна аґенція в Ню Йорку, — Ґвейлен каже — являється централею, через яку переходять ріжні поручення з Москви. Між иншим мали вислати з Москви поручення зприводу святкування Першого травня, в яких взивається большевицьких аґітаторів до викликання заворушень. Між многими аґентами, поданими Ґвейленом, знаходимо два головні імена, а то Петра Боґданова, предсідника дирекції Амторга, й Бориса Сквірського, голови совітського інформаційного бюра у Вашинґтоні, званого „неофіціяльним совітським амбасадором".

Боґданов і Сквірський твердять, що проголошені Ґвейленом документи є звичайними фальсифікатами, такими самими, як документи Орлова, в яких обвинувачувано сенатора Бору, що він побрав від совітів гроші на те, щоби старатися переперти їх визнання з боку Злучених Держав.

ҐУВЕР НЕ Є В СЕРЦЮ СУХИМ.

ТАК КАЖЕ СТЕЙТОН У ПИСЬМІ, ВІДЧИТАНІМ НА ЗАСІДАННЮ СЕНАТСЬКОГО ЛАБІСТИЧНОГО КОМІТЕТУ.

ВАШИНҐТОН. — Капітан Вилієм Г. Стейтон, голова ради Товариства для боротьби з прогибіцією, вислав 1929 р. до Герберта Клерка в Филаделфії листа, в якім подає, що знає, що президент Ґувер бачить, що сухі ставляться до прогибіції надто фанатично, уважаючи її за найважнішу справу. Він каже далі, що Ґувер не є по переконанню сухим, але держить з сухими, бо в той спосіб може здобути при виборах більше голосів.

ЗА ЛЮДСЬКІ ПРАВА.

ВАШИНҐТОН. — Закінчено дискусію в справі номінації Паркера членом Найвищого Суду. Кажуть, що Паркер готов провалитися. Є ще сумнівних 8 сенаторів і вони вирішать вислід голосовання.

При закінченню дебати говорив ще сенатор Норис дві години, представляючи Паркера ворогом прав людини і консервативним правником. Норис підніс, що заіменувати Паркера членом Найвищого Суду, значить збільшити число суддів, котрі мають на приміті тільки богатство, великі бизнесові підприємства й тих, що збивають маєтки.

ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД ФРЕШМЕНІВ $51,150.

НЮ ЙОРК. — 20 фрешменів з Коломбія каледжу забавлялися при спільній вечері в „Вілля Ресторан" в Гестинґс над Гудсоном, коли напали на них 50 софоморів. Почалася метушня і бійка. Наслідок з того є такий, що властитель ресторану пізвав до суду 20 фрешменів за відшкодовання за знищені меблі, побиття і неславу, яку вони нанесли ресторанови.

ЖЕРТВИ ТОРНАДА.

ШИКАҐО. — Центральні стейти навістив торнадо, який наніс великої шкоди. Досі начислено 24 забитих людей. Матеріяльна шкода доходить до $5,000,000. Доми понищені й люде мешкають під шатрами. Годує їх Червоний Хрест.

ҐУВЕР НЕВТРАЛЬНИЙ.

НЮАРК. — В стейті Ню Джерзи кандидує до сенату двох визначних републиканців: амбасадор Моро і бувший сенатор Фрелінґгайзен. Говорено, що президент Ґувер заявляється за кандидатуру Мора. На запит Фрелінґгайзена Ґувер відповів через свого секретаря, що ні він ні адміністрація не мішаються ніде до виборів.

АДВОКАТИ МОКРІ, А ПРОФЕСОРИ СУХІ.

НЮ ЙОРК. — З голосовання, яке переводить „Ди Литерері Дайджест" в справі прогибіції, виходить, що майже всі адвокати є за знесення прогибіції. Знову всі учителі є за форсовання прогибіції. За учителями йдуть священики. Лікарі й банкирі є поділені, але більшість заявляється за модифікацію акту Волстеда.

ВИСОКА КАНАДІЙСЬКА ТАРИФА.

ОТТАВА. — Вже ввійшла в життя нова цлова тарифа, котра торкається товарів, які довозять зі Злучених Держав до Канади на суму $300,000,000.

ПРОТИ ЕКОНОМІЧНОЇ ІЗОЛЯЦІЇ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Редактор орґану „Ди бизнес Вік", економіст Вирджил Джорден, говорив на конвенції Американської Академії політичних і соціяльних наук на тему Міжнародного банку й пляну Йонґа. Він полемізував з Мек Феденом, який взивав Американців, щоби не купували бондів Міжнародного Банку, бо той банк, як і плян Йонґа, не має ніякої законної підстави, бо вони побудовані на Версальськім мирі і завішенню зброї, які подиктували маршал Фош і ґенерал Вимис.

Знов Джорден представляв те добро, якого доконали економісти, зліквідувавши повоєнну економічну анархію. Арґументи Мек Федена уважає він пропаґандою, яка відтягає Злучені Держави він кооперації з Европою й світом. Коли замкнемо себе, говорив Джорден, тоді треба візвати безробітних до будови хінського муру, щоби відмежуватися від світа, а дочок американської революції, щоби готували бандажі й шили сорочки для жовнірів майбутньої війни.

ЗАСУД ЧЛЕНІВ „СОЮЗУ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ".

Московська „Правда" з 20. квітня доносить, що присуд в харківському процесі запав у Великодну суботу (19. квітня) о год. 11,30 в ночі, після дводневних нарад верховного червоного трибуналу. Верховний Суд України засудив:

1) Керовника і орґанізатора СВУ, академіка ЄФРЕМОВА, що являється соціяльно крайно небезпечним для трудящих УССР і пролетарської революції, на кару 10-ЛІТНЬОЇ ТЮРМИ ЗІ СУВОРОЮ ІЗОЛЯЦІЄЮ і 5-ЛІТНЬОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ГОРОЖАНСЬКИХ ПРАВ.

2) В. ЧЕХІВСЬКОГО на кару суворої 10-ЛІТНЬОЇ ТЮРМИ І 5-ЛІТНЬОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ГОРОЖАНСЬКИХ ПРАВ.

3) НІКОВСЬКОГО на кару суворої 10-ЛІТНЬОЇ ТЮРМИ И 5-ЛІТНЬОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ГОРОЖАНСЬКИХ ПРАВ.

4) ПАВЛУШКОВА на кару суворої 10-ЛІТНЬОЇ ТЮРМИ І 3-ЛІТНЬОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ГОРОЖАНСЬКИХ ПРАВ.

5) ДУРДУКІВСЬКОГО на кару суворої 8-ЛІТНЬОЇ ТЮРМИ І 3-ЛІТНЬОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ГОРОЖАНСЬКИХ ПРАВ.

6) ХОЛОДНОГО на кару суворої 8-ЛІТНЬОЇ ТЮРМИ І 5-ЛІТНЬОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ГОРОЖАНСЬКИХ ПРАВ.

На кару суворої 8-ЛІТНЬОЇ ТЮРМИ І 3-Л. ПОЗБ. ГОР. ПРАВ: 7) ПІДГАЄЦЬКОГО, 8) УДОВЕНКА, 9) БАРБАРА, 10) ГАНЦОВА.

На кару суворої 6-ЛІТН. ТЮРМИ І 3-ЛІТН. ПОЗБ. ГОР. ПРАВ: 11) ІВАНИЦЮ, 12) БЛИЗНЮКА.

На кару 6-ЛІТНЬОЇ ТЮРМИ І 2-ЛІТН. ПОЗБ. ГОР. ПРАВ: 13) СЛАБЧЕНКА М.

На кару суворої 5-ЛІТН. ТЮРМИ І 5-ЛІТН. ПОЗБ. Г. П.: 14) СТАРИЦЬКУ-ЧЕРНЯХІВСЬКУ.

На кару суворої 5-ЛІТНЬОЇ ТЮРМИ І 2-ЛІТНЬОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ГОРОЖАНСЬКИХ ПРАВ: 15) ГРЕБЕНЕЦЬКОГО, 16) ЧЕРНЯХІВСЬКОГО, 17) ЗАЛЄСЬКОГО, 18) ГОЛОСКЕВИЧА, 19) ВОЛОЗОВИЧА, 20) ЄФРЕМОВА П., 21) ТОВКАЧА, 22) АТАМАНОВСЬКОГО, 23) МАТУШЕВСЬКОГО (без позбавлення прав), 24) БОТВИНСЬКОГО, 25) ЧЕХІВСЬКОГО М. 26) СЛАБЧЕНКА Т. (без позбавлення гор. прав), 27) ДУБРОВСЬКОГО (без позб. гор. прав), 28) МАРГУЛЄСА (без позб. гор. прав).

На кару суворої 2-ЛІТНЬОЇ ТЮРМИ І 2-ЛІТН. ПОЗБ. ГОР. ПРАВ: 29) ГЕРМАЙЗЕ.

Десять підсудних — Кудрицького, Кривенюка, Утркала, Івченка, Трезвинського, Токаревську, Лагуту, Біднова і Шило — засуджено умовно. На предложення предсідателя випущено їх на волю.

З огляду на те, що перебування деяких підсудних на території України уважається небезпечним, вирішив суд вислати їх на час засуду поза межі України. Засуд остаточний і незмінний.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ НА ВОЛИНІ.

В цілому волинському воєвідстві переведено масові арештування й ревізії у селян. Число арештованих дійшло до 100 осіб. Польська преса повідомляє, що зпоміж арештованих вибрано 36, щодо яких стверджено, що брали провідну участь в комуністичному русі, і їх перевезено до вязниці в Луцьку.

НАПАД НА РЕДАКЦІЮ.

Вечером дня 9. квітня ц. р. напала ґрупа польських студентів на редакцію гумористичного часопису „Жовта Муха" у Варшаві й зовсім її здемолювали. Здемолювавши редакцію, виляли на її долівку більшу скількість калу. Треба замітити, що „Жовта Муха" — це протисанаційний гумористичний часопис. Тому й догадуються, що ці студенти мусять належати до табору санації.

СПРАВА ОПИРА З ДІСЕЛЬДОРФУ ВИЯСНЮЄТЬСЯ.

Дісельдорфська поліція видала комунікат, оснований на вислідах слідства в справі масових убивств жінок у Дісельдорфі й околиці. Виявляється, що було 4 вбийників, а не один. Поліція арештувала одного з них, якому на прізвище Шитансберґ. Він умово хорий. Трох инших не вдалося це зловити.

КРІВАВА БІЙКА ПАБУБКІВ.

В селі Романівка біля Теребовлі побилися між собою сільські парубки. Наслідок тієї бійки був такий, що один з побитих, Андрій Музика, вмер від ран. Тих, що його били, віддано повітовому судові в Будзанові.

ПАСЕРБ УБИВ СВОЙОГО ВІТЧИМА.

В присілку Шустаки, громади Кородзів, пов. Рава Руська, 18-літний Андрій Юхсима вбив дня 7. квітня ц. р. свойого вітчима М. Пелехніва. Причина вбивства невідома. Юхсиму арештовано.

ЗНАЙШОВСЯ 113-тий ЖЕРТВОДАВЕЦЬ З $100.

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО „СІЧ", ВІДДІЛ 282 У. Н. СОЮЗА В СИРАКЮЗ, НЮ ЙОРК, ПЕРЕСИЛАЮЧИ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ПИШЕ:

НА ОСТАННІМ МІТІНҐУ НАШОГО ТОВАРИСТВА ПОРУШЕНО СПРАВУ БУДОВИ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ. ЧЕСНІ Й ПАТРІОТИЧНІ НАШІ ЧЛЕНИ УХВАЛИЛИ З ЩИРИМ І РАДІСНИМ СЕРЦЕМ ВИАСИҐНУВАТИ З КАСИ ТАВАРИСТВА $100 Й ПРИЗНАЧИТИ ЇХ НА ДОПОМОГУ БУДОВІ ПАМЯТНИКА НАШИХ ВИЗВОЛЬНИХ, ГЕРОЙСЬКИХ ЗМАГАНЬ. ХАЙ ТОЙ ДІМ ПИШАЄТЬСЯ У НАШІМ ЛЬВОВІ Й ХАЙ ЗАГРІВАЄ ДАЛЬШИХ БОРЦІВ ДО ДАЛЬШОЇ БОРОТЬБИ ЗА СВОЮ ВЛАСНУ ДЕРЖАВУ.

НАШУ ЖЕРТВУ ВИСЛАЛИ МИ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE
P. O. Box 411, Philadelphia, Pa

ЗГОРІВ ТАРТАК.

У Звіринці біля Турки над Стриєм згорів нечинний від кількох літ тартак фірми Вайнґартен і Спілка. Згоріла галя машин і тартаків вартости 20,000 долярів. Пожежа повстала наслідком підпалу. Тартак був від трох літ предметом судового спору та був під примусовою управою з причини невиплатности власників.

ЕКСПЛЬОЗІЯ ҐРАНАТИ.

Адам Бриль, коваль з Хоросткова, пов. Копичинці, розбирав у своїй кузні найдену на полі ґранату. Підчас маніпуляції ґраната вибухла й вбила коваля.

САМОГУБСТВО ПЕРЕД ЗЕРКАЛОМ.

Іван Швайка, служачий надлісничого Рої в Конюхах, повіт Бережани, користаючи з недуги свойого господаря, взяв його револьвер, і ставувши в кухні перед зеркалом, вистрілив собі в голову. Причина самогубства невідома.

СЕЛЯНИ ПРОТИ „ДОМУ ЛЮДОВОГО".

До тихого села Городенка в Підгаєччині приїхала делеґація повітової ради і малопольського рільничого товариства зі Львова, щоби в цім українськім селі заложити польський „Дом Людови". Ця делеґація почала з війтом нараду, але підчас наради невдоволені селяни напали на дім війта і загрозили, що не допустять до будови „Дому Людового". Навіть коли явилась поліція, то селяни приневолили її відступити, а одного поліціянта, Захара Станислава, треба було сховати аж на стрих хати. Селяни облягали хату війта. Покликано поліцію з Вишнівчика, яка розігнала селян й арештувала 5 осіб.

ТУГАЧЕВСЬКИЙ ЗАПОВІДАЄ ВІЙНУ І ДОМАГАЄТЬСЯ ЗАГОСТРЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.

Підчас роздачі свідоцтв абсольвентам військової школи в Москві Тугачевський виголосив промову, в якій зазначив, що абсольвенти цеї школи можуть найтися безпосередно в обличу війни, яка загрожує большевикам.

При цій нагоді Тугачевський зазначив, що тепер мусить бути загострена дисципліна в війську, а головно обмежені впливи т. зв. військових рад, а за це поширені права військових комендантів. Впрочім такі самі обмеження переведено вже у відношенні до т. зв. фабричних рад, при рівночасному поширенні прав директорів фабрик.

ЗАВОРУШЕННЯ БІЛЯ ТИРАСПОЛЯ.

Румунська преса повідомляє з Бендер, що в околицях Тирасполя на Радянській Україні була на днях боротьба між населенням і червоною армією, яка давила заворушення при помочі скорострілів. Багато осіб згинуло і було поранених, а частина збунтованих мешканців Тирасполя втікла з міста в ліси, де злучилася з повстанцями.

БРІДЖМЕН ПРОТИ ЛОНДОНСЬКОГО МОРСЬКОГО ДОГОВОРУ

БУВШИЙ ПЕРШИЙ ЛОРД АДМІРАЛЬСТВА КАЖЕ, ЩО УРЯД МЕК ДОНЕЛДА НЕ ОБОРОНИВ ІНТЕРЕСІВ АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Бувший перший лорд анґлійського адміральства, Бріджмен, у своїй промові у Веймонті виступив з різкою критикою морської умови, яку склав уряд Мек Донелда на лондонській конференції. Бріджмен говорить, що уряд згодився на обмеження кружляків анґлійської фльоти до таких малих розмірів, що це шкодить інтересам Анґлії. Він підкреслює те, що перший раз в історії Америка буде мати такуж саму силу кружляків, яку має Велика Британія, а для Америки потреба в них значно менша, ніж для Великої Британії, яка мусить охороняти свої кольоніяльні володіння, розкинуті по всьому світі.

Крім того збільшення воєнної фльоти державами Середземного моря ні для Америки, ні для Японії значіння не має, але це зачіплює інтереси Анґлії. Взагалі Бріджмен виступає рішучо проти лондонського морського договору, який, на його думку, зовсім не захищає інтересів Анґлії на морі. По думці адмірала всі держави одержали все те, чого вони домагалися, лиш одна Анґлія зрезиґнувала зі своїх домагань і конечних потреб.

НА ПЕРЕДОДНІ АРЕШТУ ҐАНДІ.

БОМБЕЙ (Індія). — Вся Індія переживає напружене становище, очікуючи арешту Магатми Ґанді британською владою. Ґанді готується стати на чолі стотисячного походу його прихильників, щоби з ними ввійти до Бомбею. Цей намір Ґанді дуже денервує британську владу й створює ще більше напружену ситуацію.

ВЕЛИКА ПОЗИЧКА ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ.

БРЮСЕЛЬ (Бельґія). — Після довгої наради банкирів девятьох держав вирішено дати Німеччині першу позичку, згідно з пляном Йонґа, у висоті 300,000,000 долярів для плачення репарацій. Це найбільша фінансова операція, яку взагалі переведено від кінця Світової Війни.

Америка має купити для цеї позички шерів інтернаціонального банку не більше як 30%, себто на суму 90,000,900 долярів, а то можливо, що лише на 80 міліонів.

НАПАД НА ЯПОНСЬКИЙ КОНСУЛЯТ.

ТОКІО (Японія). — На японський ґенеральний конзулят у Харбіні напали товпи Корейців. Вони повибивали вікна та понищили офісове уряджения. Цей напад був орґанізований корейськими студентами, як протест проти японської окупації Кореї, якої населення домагається привернення їй незалежности, утраченої після російсько-японської війни.

Японське правительство вимагає від правительства Манджурії видачі йому для покарання 32 студентів, які були арештовані китайською поліцією підчас нападу на консулят.

МІНІСТЕР ХАБАРНИК.

ТЕГЕРАН (Персія). — Місцевий суд засудив до вязниці на чотири місяці бувшого міністра фінансів, князя Мозрата, за те, що він узяв 1936 туманів хабаря. Крім увязнення він має ще заплатити 5,806 туманів відшкодовання й позбавляється політичних прав.

ДОГОВІР МІЖ ПОЛЬЩЕЮ І ЛИТВОЮ.

ВАРШАВА (Польща). — Перший раз за девять років буде дозволено сільському населенню переходити польсько-литовський кордон для своїх справ, бо нарешті підписано договір, який ще два роки тому був уложений в Кеніґсберґу між Польщею і Литвою.

В перший же день по підписанню договору з польської сторони перейшло на Литву 700 фармерів, а з Литви до Польщі 300 фармерів для полевих робіт.

ЦЕПЕЛІН НАД ЖЕНЕВОЮ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Вертаючись до Фрідріхсгафена, „Ґраф Цепелін" завитав до Женеви. Над містом він летів так низько, що людям з вулиць було ясно видно його пасажирів, які визирали з вікон кабін. Всі вулиці Женеви були забиті натовпами людей, що привело до кількох тяжких автомобілевих випадків.

У ФРАНЦІЇ ЗАНЕПОКОЄНІ.

ПАРИЖ (Франція). — Вже й офіційні кола Франції занепокоєні програмою розбудови фльоти, яку Італія почала здійснювати. Правда, дехто заспокоює себе тим, що це Мусоліні поспішає довести силу своєї фльоти до рівня французької, щоби на слідуючій морській конференції поставити всіх перед доконаним фактом.

Думають, що він сподівається таким чином добути право для Італії тримати таку саму фльоту, яку має Франція.

КОМІСІЯ ПО СПРАВАМ ІНДІЇ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Сподіваються, що комісія по обслідуванню становища в Індії та по виробленню поліпшення адміністрації там і поширення прав місцевих самоврядовань і всього місцевого населення нарешті приходить до закінчення своїх праць. За три тижні й повний протокол комісії буде оголошений в анґлійських та в індійських газетах. Тоді вже почнуться публичні дебати над висновками й пропозиціями комісії.

Ця комісія під головуванням сера Джана Симона була зорґанізована ще в 1927 році. Вона за той час два рази їздила до Індії, щоби там на місці прослідити ситуацію, але в часи її довгої праці становище в Індії значно погіршилося.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„ІНДІЯ ЗААРЕШТУЄ ҐАНДІ"

Такі поголоски приносять телеграми з Англії й Індії. І такі слова таки попадають у самих телеграмах. І американські читачі готові думати, що справді Індія думає арештувати провідника свого націоналізму, свого святого Магатму Ґанді.

На ділі нема нічого подібного. Арештувати думає його не Індія, але Англія, що панує над Індією, як Москва над Україною. Арештуванне Ґанді в Індії є настільки арештованне Індією, наскільки судженне українських діячів у Харкові є судом України.

Арештувати мають Ґанді англійські полісмени, представники робітничого уряду Англії, котрий, як соціялістистичний, мав би признавати кождому народови свобідний розвій своєї народности. Таке враження навіть подекуди робив англійський уряд своєю поблажливостю супроти Ґанді. Ґанді проголосив засаду непримиримого, хоча безкровного опору проти Англії, а Англія мимо сього його не арештувала. Ґанді повів цілу процесію на виріб соли. Хоча виріб соли Англія проголоси монополією, а мимо сього Англія його ще не рушала. Вона арештувала з часом його помічників та запроторила їх у тюрму, але Ґанді все ще не нарушила.

На оправданне сеї дивної поблажливости англійський уряд заявляв, що Ґанді дуже хоче бути мучеником і тому якраз Англія не піде на стрічу його бажанням та не буде робити йому ніякої прикрости. Сим уряд признав, що неарештованне Ґанді се чисто політичний маневр, обрахований на те, щоби не робити з Ґанді мученика та не приеднувати йому більше прихильників. Англія сподівалася, що індуський рух, ведений Ґанді, скоро розпливеться, як вода у пустиннім піску. Англія в сьому завелася. Хоча Ґанді не став мучеником, але Англія дала Індії багато других мучеників, коли вона арештувала Індусів та „вспокоювала" товпу машиновими крісами. Замісць слабнути, заворушення Індусів зростало. Ще хвиля й воно може прибрати такі розміри, що Англія не зможе його опанувати без розпучливих заходів. Тоіт Англія рішила арештувати Ґанді. І проголошує, що се Індія буде арештувати Ґанді. Як довго Ґанді ходив свобідно, то писалося, що се Англія поблажлива, а коли його мають арештувати, то пишеться, що се Індія має арештувати.

Як справді поневолителі всі однакові. Чи Англія, чи Москва, як справді мало між ними ріжниці у відношенню до поневолених народів.

ВІДГУК НА БИЛ СЕНАТОРА КОВПЛЕНДА

Гетьманці збирають підписи, щоби наклонити Ковпленда не вимагати визнання Української Народньої Республики з огляду на бувшу гетьманську державу з Скоропадським. З одного безголовля в друге. Дальша компромітація визвольних, самостійницьких і соборницьких змагань українського народу. Дійсна державницька пропаґанда мусить бути оперта тільки на такій плятформі, яка обіймає визволення українських земель зпід усіх чотирох займанщин.

Один з читачів „Свободи" пише:

„До нашого священика прислала якась Ліґа Визволення України з Шикаґо отсі друки, щоби він зібрав під них наші підписи. Пару людей уже поклало свої імена, а другі казали написати мені до редакції й спитатися о пораду. В залученню посилаю друки".

Друк писаний українською мовою, має наголовок: „До високоповажаного пана Р. С. Копелянда Сенатора Спол. Штатів „Північ. Америки". У сьому письмі висказується для Ковпленда признання за його бил у справі визнання незалежної України. Далі кажеться: „Висловлюючи Вам нашу подяку, ми хотілиби в той самий час звернути Вашу увагу на дуже важний факт, якого Ви в Вашім „Біллі" спеціяльно не торкнулися. Поміж українською іміґрацією, як і на самій Україні істнують дві окремі політичні ґрупи, які обидві стремлять до незалежної України, але розходяться щодо своїх поглядів на політичний устрій країни. Одна ґрупа стремить до Незалежної Української Республики, в той час инша ґрупа, до якої належимо ми, стремить до незалежної України під проводом Гетьмана. Ми сподіємося, що обстоюючи Незалежність України, Ви не маєте на увазі якоїсь спеціяльної форми правління, що та форма буде принята Українською Нацією і на самій Україні.

Як бачимо, письмо до сенатора Ковпленда починає з пустої надії, що сенатор не зробить того, що він уже зробив. Шикаґовська Ліґа сподіється, що Ковпленд буде побиватися за визнанням незалежної України, а бил Ковпленда виразно називається: A BILL Providing for the appointment of a diplomatic representative to the Ukrainian Democratic Republic.

І в билі виразно говориться про встановлення дипльоматичного представника до „Української Демократичної Републики".

Писати тепер до сенатора Ковпленда: Домагайся незалежности України, а не визнання уряду Української Народної Републики, значить протестувати проти била Ковпленда. Се значить учити сенатора, як він має робити, а як він має не робити. Се можна було робити, заким сенатор уніс бил, але ледви чи се можна зробити тепер, коли він уже бил вніс. Не можна сподіватися, що сенатор тепер поправить бил так, як сього домагаються з Шикаґо. Зміняючи бил тепер, сенатор виставивсяби на сміх, що він домагався чогось, чого добре не знав.

По друге, домаганне шикаґовської Ліґи невмісне ще зі становища практики держав про визнанне. Одна держава не визнає самостійности другої тільки в засаді. Коли держава визнає другу, то вона рівночасно визнає певний уряд, постановляючи вислати до нього свого представника. Так зробив Ковпленд у своїм билі. Хоча сей бил невмісний, все таки він йде по дорозі держав них звичаїв: він визнає за український уряд певну ґрупу. Шикаґовська Ліґа хоче чогось небувалого: вона хоче, аби Ковпленд добивався признання самостійною тої української держави, котра, на думку шикаґовської Ліґи, уряду ще не має, яка не має ще устрою, яка встановить свій устрій, яка, на признанне Ліґи, не знати, коли ще повстане. Того рода домагання, яке ставить шикаґовська Ліґа, має ще менче політичного розуму, як те домагання, яке поставила ґрупа Андрія Левіцького, яка себе назвала українським урядом та добивається признання себе таким Америкою.

Меморіял, який збирається Ковплендови посилати шикаґовська Ліґа, се тільки обяв того розгардіяшу, який провокує ґрупа Левіцького. Колиб на Україні дійсно був український уряд, невизнаний Америкою, то тоді добиванне визнання для нього малоби якусь рацію, хочби воно приміром могло бути немиле для других ґруп, ворожих тому урядови. Добиватися визнання для уряду, який в краю ні на еміґрації ніякої влади не має, значить провокувати всі противні ґрупи до протиакції. Така акція й протиакція мусять знеохочувати до себе навіть найкращих прихильників української справи, коли не робити з них свідомих ворогів. Така акція й протиакція тільки розголошує перед цілим світом факт, що в той час, як Україна стогне під ярмом чужинців, її ґрупи зі собою ще не погодилися щодо форми правління, що вони себе гірше ненавидять, як спільного ворога. Сього рода акція й протиакція компромітує український рух, провокує його перед світом, приносить йому тяжку шкоду. Ось чому ми відразу звернули увагу на акцію за визволення з рамени ґрупки Левіцького як на акцію провокаторів. Шикаґовська своїм необдуманим поступком підтвердила. Власне акція шикаґовської Ліґи показує на ту небезпеку, про котру Свобода вже писала: колиб колись у будучности справді обєдналася українська іміґрація й справді витворила зі себе уряд і добилася визнання себе від українського народа, а відтак пішла добиватися признання себе чужинцями, то якраз тоді сей справдішний уже уряд не мігби найти за границею піддержки саме через сього рода провокаційні поступки, які тепер роблять польські аґенти з Левіцьким на чолі. По заходах паризького уряду й шикаґовської Ліґи всякий практичний політик буде боятися рушати таку дражливу справу, яка йому дає стільки клопоту.

Акція шикаґовської Ліґи, о скільки вона добивається визнання самостійної української держави без уряду, не має політичного розуму. О скільки вона протестує проти визнання ґрупи Левіцького як уряду Української Народної Републики, є зайва. Вона ніякого визнання не перебіжить, бо хочби й шикаґовська Ліґа не писала Ковплендови меморіялу, то він сього визнання не добивсяби. Коли ся Ліґа йде на стрічу провокаційній діяльности польських служак, що себе назвали українським урядом, то вона робить українській справі дійсну шкоду.

Правда, шикаґовська Ліґа набирає подібними заходами розголосу, але краще булоби, якби зі заходів Ліґи більше слави мала Україна. Коли від Ліґи сього не можна ждати, то чейже можна від неї ждати, щоби вона не робила Україні скандалу.

Інакше не можна назвати заяви шикаґовської Ліґи, котра в нинішний час носиться з гетьманом Скоропадським, котрий пер до' федерації з Москвою. Рівночасно підносити як авторітет перед чужинцями державу за „гетьмана", коли в тій державі не було Галичини, Закарпатської України, Буковини і Бесарабщини, значить згори признавати розділенне українських земель, а передовсім польську окупацію західної України та чеську окупацію Закарпаття. Коли шикаґовська Ліґа має право виступати в імени українського народа та дарувати під гетьманським благословенством Галичину й Волинь Полякам, Закарпаття Чехам, а Буковину і Бесарабію Румунам, то де скінчиться українська політика? Яким правом тоді може Ліґа заперечити большевикам відступати Київ і Харків Москві, а Яцкову й Твердохлібови право відступати Львів Польщі?

Кажучи позитивно, український народ у краю і поза краєм повинен видати зі себе уряд. Сей уряд, природно, буде старатися добиватися признання від чужинців за правного власника української землі. Однак сим урядом не сміють бути аґенти, платні одною або другою державою, або люди, які для політичного нерозуму зрікаються одної або другої частини української землі. Український уряд має заступати всю Україну, весь соборний український народ. Всякий рух, котрий зрікається соборности та зрікається одної або другої частини України, скорше чи пізніше переміниться на аґентів чужого уряду та нацькує одну частину українського народа на другу.

Заходи для розголосу українського імени в світі треба робити, та не треба їх робити такими способами, які йому можуть пошкодити. Не треба робити Україні прислуги за приміром того медведя, що обганяв мухи зі свого ґазди, бючи мухи на чолі ґазди каменюкою.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЕМАНЦИПАЦІЯ В ТУРЕЧЧИНІ.

Дві жінки іменовано суддями.

Таку вістку доносять з Константинополя, з Туреччини, де ще до недавна жінка вважалася за домашне тягло.

Як видно з того, коли народ отрясеться з награблених країв, то він поступає богато скорше під зглядом політичної свободи, як народ, що сидить на карку других народів.

ХОЧУТЬ МАТИ АДРЕСИ.

Шехтер, співробітник одного нюйорського дневника, написав у ґазеті, що він дістав у місті Кортленді, Ню Йорк, усяких напитків в отворенім для всіх „спікізі" в пів години по своїм прибуттю до міста.

Горожани міста обурилися на такі відомости й домагаються від ґазетяра подання до публичного відома адрес сих „спікізі".

Звичайно, ґазетяр не може подати сих адрес, бо се проти звичаю, принятого в ґазетярстві. Але він каже, що коли обурені горожани хочуть знати адреси, то вони можуть довідатися від першого ліпшого шофера публичного тексі.

Се знає кождий. Чому батьки міста вдають дурних?

ЧИ ІСТОРІЯ МАЄ ЗАВЕРТАТИСЯ?

Чому можна приписати те, що шкільний комітет в одному місті в стейті Ню Джерзі рішився не приймати на посади вчителів курців? Чи се дальший крок по забороні вживання алькоголічних напитків? І невжеж шкільний комітет не знає нічого про незвичайно повчаючу боротьбу, яку моралізатори звели колись проти курення? Про ті часи, коли то папи видавали енцикліки проти курення, а королі укази зі страшними карами?

Хочуть учити других, а самі моглиби отворити книжочку й почитати й дурниць більше не робити.

З ДОЩУ ПІД РИНВУ.

Властителька одного дому в Бруклині оголошувала кімнати на винайм. Властителі сусідних домів обурилися на неї, бо, мовляв, околиця дуже модна й там кімнат на винайм не повинно бути. Вони клопотали сусідку поти, поки її не довели до білої люти. Одного дня на своє здивованне побачили вони вивіску на домі сусідки: „Дім на продаж, але тільки Муринам".

Сусіди заметушилися. Якто, Мурин в таку панську околицю? Кинулися до властительки. Як вона сміє? І так далі. Вона показала їм двері. Не дозволили мені вести приличного бизнесу з кімнатами, то ще тепер будете мені не давати продати хати, кому я хочу?

Пробували йти в суд. Але не помогло. В Америці є закон, який признає рівність рас. І одного дня Мурини спровадилися в гарний дім у панській дільниці.

НЕДОСТАЧІ ОБРАЗОВАННЯ.

Так звана ґенеральна рада презбитеріянської церкви постановила предложити загальному зборови сеї церкви, що відбудеться дня 29. мая в місті Синсинеті, вислід свого розсліду над станом духовенства сеї церкви.

Дві річи впадають в очи в сьому звіті. Наперед те, що стан духовного розвою великої частини презбітеріянських проповідників не відповідає вимогам. Майже одна третина не має просто такого образовання, якого від них вимагається. Ще цікавіше, що серед проповідників панує невдоволеннє з матеріяльного стану. На них відбивається загальна кріза. Цікаво тепер, чи сі труднощі заставлять сих проповідників звертати увагу на причини загального тяжкого стану та штовхати людий до застанови над способами зараджения лиху.

А. Яковлев.

КИТАЙСЬКА ВАЗА.

I.

До родини ґрафів Орлових належали два села й сім осель. Самособою, чотириста тисяч десятин потребували богато робітників. Бувало, що дехто цілісенький день їхав шаханською дорогою та питався рано й вечір:

— До кого належать ті ґрунта?

Відповідь була все тасама:

— До ґрафа.

Колиж прийшов бурливий жовтень, тут на всіх кінцях округи запалали пожежі. Ті два села мало що не побилися між собою.

Люди з Шахані кричали:

— Ґраф наш! Ми маємо право грабити його!

А в Клячі кричали:

— Ґраф наш! Ми бємося за нього від непамятних часів, тому ми будемо грабити його!

Оселі хотіли також дещо захопити.

Оружжя тоді всюди було досить: принесли його собі з фронту. Кричали — аж вкінці дійшло до крісів. Мужики смерти не боялися. Привикли до неї в окопах.

Богу дякувати в Клячі найшлася розумна людина.

— Чогож би нам битися? Поділімося по доброму. Що іншого лишається? — переконав їх. Згодилися, щоби ділитися по справедливости. Порахували, скільки є людей у селах і оселях. Розділили все на двацять дві части, а потім ділилися. Столи, стільці, канапи, все поділили на двацять дві части. Посудину й вівці — на двацять два гуртки. Машини та лошаків також на двацять дві части. Шиби з вікон також.

Дім остався без стріхи, без рам, наче конюшня в степу при дорозі. Стоїть посеред зеленої трави, а чорні діри глядять у простір. Чоловіки та жінки переглядали дім і вітрили, чи не далосьби ще щось віднести, але вже не було нічого більше. Лише в останній кімнатці, що її називали ґалерією, остали на стінах образи, а посередині стояла величезна китайська ваза на підставці з червоного дерева. В однім куті стояла біла статуя, в другім знову статуя, але трохи меньша. Були голісенькі — коби бодай їх прикрили якоюсь ганчіркою — сказав хтось.

Справедливий Степан Михайлич перший звернув увагу:

— Баби, дівки, не заходьте там, бо там стоять нагі фіґури!

А інші мужики дражнили:

— Біжіть там, дівки, там то гарне!

Перші два дні, коли ділилися, не поступила там ані одна жінка ні дівчина. То там то сям якийсь мужик або парубок сміялися:

— Гляньте, — повідали — все там видно.

Тай ішли дивитися й жінки. Зпочатку закривали собі очі хустками, плювали, але потім привикли. Все прослідили й оглянули, чи що не далося би винести. Що образи? Меншими розділилися. Але тих богато не було. Понайбільше були великі, такі що мужик не вмістив би їх у своїй хаті.

Оставили їх: на стінах висять образи, ваза посередині, а в обох кутах стоять нагі статуї.

Вікна були повибивані без рам. Осінній вітер завивав отворами. Степан Михайлович прийшов до дому аж за тиждень. Іще навіть не випряг коней, коли коло хати зявилася Домка.

— Степане, пійди до дідуся. Щось хоче від тебе. Не спить по цілих ночах. Усе чогось хоче.

Степан пійшов до дідуся. Дідусь був сивісенький, в білій сорочці, в білих полотняних штанах. Сидів на лавці, вихуділий, поморщений.

— Що робите, дідуню? — спитався Степан.

Дідусь обернувся до нього. В його мутних очах заблистіло. Пошкробався та прошептав:

— Ту вазу коби я мав. Коби я міг бодай глянути на неї.

— Що за вазу? — здивувався Степан.

— Вазу, що є в замку. Щоби я бодай глянути міг на неї. Де вона?

— А що би ви з нею робили? — питався Степан і підсміхався.

Дідусь махнув рукою та прошептав:

— Цар її подарував ґрафові. Везли її з Петрограду тройкою. Була прикрита кожухами. Бачу її неначе нині. Мужики тоді пили три дні вино та не працювали. Тому то я рад би бачити її.

II.

У Шахані сміялися, сміялися по дорогах, бо довідалися, куди й чому везе Степан дідуся Іллю. В оселях, де зібралося богато людей і з чужих сіл, обступили віз Степана Михайлича.

— Гляньте, йому сто пять, а хоче ділити маєток.

— Хоче бачити вазу, вазу!

Дідусь із зліз із воза та почалапав до ґрафського замку. Товпа йшла за ним із гамором. Підпирали його з обох боків — несли його майже на руках.

— Сто пять літ йому, а в замку ще не був. Лише йди подивися, тепер воно наше!

Привели його до ґалєрії просто до вази.

— Ось вона!

Дідусь оперся на палицю, вирівнався та глянув на вазу. Очі його були сірі, прозорі та вибледлі наче старе скло. Глядів на вазу вперто й мовчав.

— Ось вона! — крикнув йому до вуха рудий мужик.

Ілля не відповів. Підійшов, щоби глянути на вазу з другого боку. Пристанув. Знову вдивлявся в неї вперто та далі мовчав. Потім сказав:

— Це вона.

Його слова викликали в товпі сміх.

— Справді! Це вона!

Дідусь Ілля слухав сміху і рухав беззубими яснами.

— Коли цар дав її ґрафові, то ми це прославляли три дні. Ми пили на панськім дворі вино. Колиж привезли вазу до замку, ми знову пили три дні.

— А чому дали йому цю вазу? Не знаєш? — спитався рудий мужик.

— Чому не знав би! Знаю. Наш ґраф довів до мира з якоюсь державою. Не було це з Китаєм ані з муринами... Вже не пригадую собі... Зате дістав її. Привезли її з Петрограду саньми. Була загорнена в кожухи та перини... наче яка пані.

— Ну, погляньмо, як богачі бавилися.

— Ваза це ще нічого не булоби. Одначе подивімся: тут є фіґури.

— Хлопці, покажіть-но дідусеви фіґури. Хай подивиться, чим пани бавилися.

Дідусь трівожно розглядався, а потім впялив зір у статую. Глянув на неї може з хвилину, а потім сплюнув.

Люди сміялися, аж порохи з омшених стін знімалися. Смішний рудий мужик сміявся, мало не тріс, потім посовгнувся на паркетах і простягнувся.

— Хлопці! — озвався піднімаючися з долівки — даймо цю вазу дядькові. — Навіщо вона нам? Все одно, де вона знищиться.

Всі нараз озвалися:

— Так, даймо йому її. Славно!

Степан Михайлич замахав руками.

— Що ми з нею робили би? Де ми її поставили би? Таж не повезти її навіть. Буде напевно мати зо два метри!

— Поможемо вам покласти її. Правда, поможемо йому, хлопці?

— Поможемо! Поможемо! — кричали всі.

— Лише хай і фіґури забере собі, воно одно до одного пасує!

Було так весело, чого ніхто і не сподівався. Степан Михайлич надармо похитував головою. Мужики з власної волі винесли китайську вазу, а потім і статуї. Уложили їх у солому та відвезли дідусеві у Шахань.

Як доїздили до дому, вийшла їм на стрічу Домка, та коли побачила статуї, зачинила ворота.

— То ви хочете так збещестити нашу хату? В мене малі діти. Маю дівчину на віддані, а ви тут везете мені голих! Не пущу вас.

— Нема ради! Годі! — кричала товпа. — Ми постановили дарувати вам це, то не можете не згодитися. Прийміть.

Домка схопила палицю та приступила до воза, відки визирали білі мармурні статуї.

— Побю все на кусники, — кричала.

Степан ухопив її за руку. Глянув на неї строго та сказав:

— Вечером зробимо з тим порядок. Тепер мовчи!

Серед Домчиних проклонів і серед сміхів народу віхав віз на подвіря. Гурма крепких мужиків понесла вазу до дверей та хотіли її поставити у світлиці. Домка їм не боронила, одначе ваза не влізлася в двері. Тому її оставили під стріхою. Статуї зі сміхом поуставляли в шопі в куті. На дворі було повнісенько людей. Товпа так гаморила, що було чути в цілому селі. Степан прикрив статуї рогожею та соломою. Весела товпа стала розходитися.

III.

Минуло три місяці. Довкола стали забувати, що ділилися ґрафським маєтком. Мужики та їх жінки, старці й діти, всі, що жили в тих селах, думали лише про одно: як поділити на весну ґрафську землю.

Мужики про це журливо радилися в сільраді та вели про те спори аж до самого ранку. І Степан кричав.

Колиж вернувся з пізного засідання, коли вже півні піяли, станув перед вазою, витягнув із неї березову мітлу, обчистив собі нею сніг із високих чобіт і війшов у світлицю. Ваза була в куті — тай вже нікому не перешкаджала, всі привикли до неї. Складали до неї мітли, що ними замітали подвіря. Одного дня ввійшов Степан у шопу та здалека глянув на статуї. Його, як справедливу людину, гризла думка, яка не перепиняла йому праці. Дивився на білий мармор і думав собі:

— Як могли мати пани щось такого в себе? Яка це ганьба була би, колиб мужик мав щось такого в себе?

Незрозуміло похитав головою. Пригадав собі, що робила в перших днях Домка, коли то привезли їх.

— Порозбивай їх! — Це були одинокі її слова.

— Зажди, дурна, ще час розбивати. Мусимо все добре обдумати, — вгамовував її Степан Михайлич.

— Тут не треба нічого обдумувати. Ці пани були розпустні тай кінець! — кричала Домка. — Ти хочеш також бути таким? А дивіться, як піклується нагими жінками! Це сором!

Степан Михайлич лише бурмотів щось зі злости. Потім порадився з дідусем:

— Подивіться, що ті пани мали в своїх покоях!

Дідусь ворушив щоками, хотів щось сказати:

Таж ми знаємо тих панів! Їм це байдуже, вони не знають сорому.

— Алеж бо то всі такі. Наша ґрафиня побудувала нам церкву. Була побожна, а в дома гляділа на нагу фіґуру. Що скажете на це? Мають свій смак. Я знав одного ґрафа, що їв устриці... Панські забаганки.

— Мати в себе нагі фіґури це гріх.

— Хто зна? Може ні!

Раз у мясниці Степан Михайлич їхав попри розвалений замок. Довкола нього лише сніг. Липова алея, що від дверей вела аж до воріт, не була ще вирубана, хоч при поділі кричали, що треба конче вирубати дерева, бо можуть зачати порохнявіти, так що до нічого не будуть надаватися. Степан Михайлич запримітив на боці алеї вузеньку стежку. (Хто це щось робить у замку? — питався Степан сам себе). Привязав коні до воріт і відійшов до замку.

На паркетах було повно снігу. Вкриті цвілю стіни потріс-

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПІТСБУРҐ, ПА.

Свято Шевченка відбулося з успіхом.

Українці в Пітсбурґу мали нагоду бути на многих концертах і святах в останьому році, та з жадного не вийшли так підкріплені на дусі, як із свята 69-ої річниці смерти Тараса Шевченка, яке відбулося дня 23 марта, ц. р. На це зложилися дві причини. Поперше, Свято відбулося зєднаними силами всіх парохій, товариств і братств, явище дуже рідке в історії нашої еміґрації; подруге, концертова програма була коротка, але добре виконана.

Свято почалося вступним словом підхор. Іванова, активного члена визвольної боротьби. Слова цього молодого, стрункого стрільця, одягненого в стрілецький однострій, зробили велике враження на зібраних. В короткій промові він представив значіння Тараса Шевченка для українського народу, його велич, а на самому кінці заявив, що Українська Армія, котрій досі не вдалося розбити ворогів, таки розірве кайдани і виконає заповіт Кобзаря.

Відтак слідували хорові продукції Національного Хору з Арнолд, які під проводом о. Сеньчука випали гарно. Взагалі цей гурток співаків здобуває собі славу і признання в нашій місцевості, а їхні чудові костюми зливаються в одну нерозривну гармонію з милими голосами. Сольо пані Галендової викликало бурю оплесків, а і инші соля, п. Пастернак, п. Ґені Сеньчук і о. Сеньчука, випали добре.

Надзвичайний запал викликала деклямація молодої студентки п. Марії Бек. Перебрана за українського козака, вона віддеклямувала „Посланіе" з таким чуттям, з таким піднесенням, що серце кожнього слухача почалося бити скоріще, а в душі мішалися сум, радість, обурення, гнів і охота до боротьби. Кульмінаційною точкою програми була промова п. В. Кедровського. Він розповів про життя, страждання і муки нашого поета, його значіння як Месії для українського народа та яскравими красками змалював боротьбу українського народу за визволення. Промовець закінчив тим, що Шевченко, вмираючи, сказав боротися так довго, аж поки прапор волі не розвинеться на всіх землях України й цей святий заповіт Українці мусять виконати.

Свято закінчено гимном „Ще не вмерла Україна" й всі розійшлися з піднесеним духом.

Що свято відбулося, це заслуга Стрілецького Гуртка ч. 4, а головно підхор. Іванова, який не жалував ні праці, ні фінансів, щоб тільки спільними силами й відповідно помянути память Шевченка. Багато прийшлося йому вислухати від ріжних ґруп, які ще не можуть позбутися ріжних упереджень, але він зі стрілецькою витревалістю поборов всякі трудноші й довів діло до кінця. Також православна пітсбурська парохія з о. Весоловським на чолі та арнольдська зі своїм хором на чолі з о. Сеньчуком причинилися багато до успішного переведення свята, бо на кожньому кроці їх члени брали активну участь і підпирали справу.

На кінці зазначу, що Українці в Пітсбурґу радо витають новозаснований Стрілецький Гурток і всіми силами будуть старатися підпирати його морально і матеріяльно в патріотичній роботі. Поле тут до праці велике і застелене густо будяками, тому беріться до праці, а ми душею і тілом з вам.

Іван Синенький.

—o—

ЛУДЛОВ, МАСС.

Величавий фестин.

На зїзді делеґатів українських товариств, громад і шкіл, який відбувся дня 9-го березня 1930 р., запали ухвали, які можуть дати почин новій ері в життю Українців стейту Месечусетз.

Досі кожда громада жила тут своїм відрубним життям. З огляду на те, що в околичних місцевостях є Українців дуже мало, це життя можнаб порівнати до святоіванських мушок, які блиснули десь колись в одній або другій місцевости, не оставляючи по собі сліду, ні не приносячи українській справі замітної користи. Свідоміші Українці з околиці побачили, що так дальше бути не може і за ініціятивою укарїнського учителя в Лудлов, Масс., скликано Окружний Зїзд.

На Зїзді були заступлені такі місцевости: Лудлов, Масс., дел.: П. Павлів, М. Кульбанський і В. Босик; Голійок, Масс., дел.: І. Вавришин, і В. Грибик; Савтдірфілд, Масс., дел.: І. Олійник, О. Сельський, П. Сисун і Г. Смага; Емерст, Масс., дел.: Й. Затирка, Й. Доскоч і Г. Ковба; Гінздейл, Н. Г., дел: М. Ясіновський; Нортгемтон, Масс., дел.: М. Незнайко; Віленменсит, Масс., дел.: Г. Довгань; Чікопі Фолс, Масс., М. Федорців.

Наради отворив гром. В. Петрусик, зясовуючи потребу співпраці дооколичних громад в народнім життю. Всі делеґати одноголосно признами, що така співпраця, з огляду на роздробленість наших національних сил в тій околиці, є конечна. Рішено перевести спробу, а саме — урядити фестин спільними силами околиці. Цей фестин мавби обчислити наші сили та дати доказ, яка праця можлива до переведення оттими то силами. До переведення фестину вибрано комітет, до якого увійшли: І. Вавришин, предс.; В. Петрусик, секр.; Й. Затирка, кас.; В. Грибик, М. Ясіновський і І. Олійник контрольори.

Затверджено програму як слідує: 1) Демонстраційний похід улицяли біста в цили протесту проти всіх окупантів українських земель: 2) Полеве богослуження. 3) Бесідники в українській і анґлійській мовах. 4) Виступи хору, музики і танцюристів. 5) Діточі вправи під такт пісні. Фестин відбудеться в Емерст, Масс., в неділю, дня 1-го червня, 1930 р. Початок о год. 9-ій рано. Тому, що в Емерст містяться загально знані високі школи, до котрих вчащали визначні Американці, як бувший президент Кулидж, а тоді буде якраз закінчення шкільного року, — отже буде дуже добра нагода заманіфестувати себе перед численними Американцями, котрі зїдуться на закінчення року.

Комітет вже дістав дозвіл на урядження демонстраційного походу і фестину в Емерст, Масс. Наняв місце зараз коло міста, при головній дорозі. Запросив на бесідника п. О. Ревюка, який приняв те запрошення. Вислав запрошення до околичних священиків на відправу богослуження. Замовив банду. Підготовляє брошурку, в якій має бути уміщений меморіял в анґлійській мові, інформуючий чужинців про Україну і Українців взагалі та їх сучасне положення під всіма окупантами. Рівнож запрошено до урасти литовські товариства з Нортгемтон і Савтдірфілд. Одним словом, комітет робить все, щоби гідно заманіфестувати себе перед чужинцями. А що ввесь дохід призначений на народні цілі, то віримо, що і матеріяльна користь з того підприємства буде рівнож значна.

Делеґати на своїм зїзді заявили однодушно, що таке підприємство потрібне та що підопруть його всіма силами. Тепер хай докажуть, що в них в парі зі словами йде діло. Нехай не найдеться ні один Українець в околиці, який по змозі своїх сил не причинився би до успішного переведення наміченого фестину! Хай день І. червня стане історичним днем в життю українських громад в стейті Месечусетс.

Шановні Родимці! Ми часто стрічаємо перешкоди в зносинах з Американцями, тому, що нас мало або зовсім не знають. Це вина наша! Бо ми можемо й повинні дати себе пізнати! Наш край кличе нас. Тож до праці! Спільними силами до спільної мети! Бо, як каже „Рідна Школа" у заклику до братів за морем: „Успішність не залежить від величини датку, але від масовости". Таксамо успіх нашого фестину залежить не від того, що всі дооколичні громади згодились, але від того, чи всі Українці з тих околиць візьмуть в нім участь.

Бо лиш тоді ми гідно заманіфестуемо себе перед чужинцями, як члени великого народу.

За Окружний Комітет:

І. Вавришин, предс.;
В. Петрусик, секр.;
Й. Затирка, кас.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Розбудова нашого економічного життя.

З рамени Т-ва Українських Бизнесменів в Ню Йорку відбувся дня 24 квітня в салі Укр. Народного Дому виклад гром. М. Данильченка на тему **„Інвестувати чи спекулювати"**.

На виклад прибуло поважне число свідомих українських бизнесменів, котрі зацікавилися викладом і брали живу участь в дискусії.

Прелеґент виказав наші економічні недомагання, звертаючи увагу на це, що ми одинокі зі всіх іміґрантів найменше користаємо з економічних можливостей Америки. Ми чуємо раз-у-раз про те, як инші богатіють, але звязуємо це богатство зовсім хибно виключно з спекуляцією. А спекуляція для маси є нещастем і руїною, як це виявилося при останнім біржевім краху. Зате здоровий інвестмент є підставою поліпшення добробуту загалу й одиниці.

Гром. Данильченко подавав на приклад економічний розгін італійської іміґрації, спиняючися довше над зорґанізованою в Каліфорнії банковою інституцією Бенк оф Італі, яка розвинулася з малих початків в біліонову інституцію. Ота інституція має сьогодні не тільки великанську силу, але є до певної міри політичним диктатором.

По довшій дискусії присутні прийшли до переконання, що потрібно приступити в Ню Йорку до заснования своєї фінансової інституції. Многі з присутних заявили вже на тім відчиті охоту приступити до такої фінансової інституції з відповідним грошевим вкладом. Для ближчого обговорення основ цеї будучої інституції рішено відбути в пятницю, дня 2. травня б. р., спеціяльні збори.

ПРОТОКОЛ

НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА,

яке відбулося в днях 17—20 лютого 1930 р. в домі У. Н. Союза, 81—83 Гренд вулиця, Джерзи Сіті, Н. Дж.

(Продовженне).

(6)

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ.

Спис імен тих осіб подаю тут так як вони були свого часу, то є підчас кампанії, надіслані відділами урядово:

Виказ орґанізаторів ювилейної кампанії.

Від.	ОРҐАНІЗАТОРИ.
1.	Василь Курилів, Никифор Габура, Максим Пеляк, Семен Лев.
5.	Стах Кривень, Іван Сидор, Данило Бурдиґа.
6.	Іван Пендерецький, Михайло Мигаль, Михайло Фідів.
8.	Василь Мандзій, Григорій Скробач, Николай Чолій.
11.	Василь Корва, Марія Тивонюк.
12.	Семен Фешко, Захарій Федорчак.
13.	Василь Футулуйчук, Василь Галайко.
17.	Іван Терлецький.
20.	Іван Крупка.
23.	Василь Калина, Теодор Захаревич, Іван Бінковський.
26.	Василь Бусько, Гринь Мабун, Микита Мабун.
28.	Дмитро Харховий, Іван Лябонецький, Дмитро Томчик, Іван Бурак, Ів. Грушевський, Марко Шараменда
29.	Николай Салюк.
30.	Михаїл Сабат, Теодор Клос, Стефан Канперевич.
31.	Кир Феценко.
32.	Юрій Вирстюк, Юрій Довгоснюк, Володимир Омахіль.
33.	Анна Дзюрдзевич.
34.	Іван Чмерид, Михаїл Запотічний.
36.	Марія Ходак.
38.	Омелян Саварин, Микола Таньчак, Антін Вільчинський, Данько Полянський, Василь Нуш, Михайло Вільчинський.
40.	Николай Гаврилів.
42.	Василь Микита.
43.	Василь Лаґода.
44.	Андрій Чепеляк, Стефан Кудрик.
47.	Параня Паращак, Анастазія Паламар, Марія Заблоцька, Анастазія Мушаста.
48.	Йосиф Катулька, Іван Бойко, Йосиф Мицьо, Михайло Негребецький, Ілько Куземко.
50.	Іван Була, Йосиф Грешків.
52.	Ілія Е. Завришин.
54.	Андрій Дячик, Григорій Трусевич, Іван Гусар.
56.	Василь Реваковський, Йосиф Солецький, Ілія Рафа Теодор Куцло, Іван Палюх, Михаїл Пуцило.
57.	Николай Назарко, Стефан Палка.
58.	Яким Клячко.
59.	Михаїл Голькевич.
61.	Іван Томашовський, Антін Скубяк, Лешко Гаванчак Григ. Монюк, Данило Шрамовяк, Дмитро Шафран.
62.	Василь Бідей.
63.	Орест Зубик.
64.	Василь Матвіяс, Михайло Сас, Гнат Ничка.
65.	Михаїл Заканич, Василь Левчик, Іван Сенько, Теодор Стасюк, Николай Бялецький.
66.	Дмитро Шумелда, Іван Буґера, Василь Ґлют, Андрі. Дубас, Іван Лазорчик, Леон Фединяк.
68.	Іван Страхарський, Ілія Мищишин, Іван Наконечний.
69.	Олекса Плескун.
72.	Антін Федик, Гринь Слоньовський, Михаїл Солтис Гринь Федан.
73.	Михайло Свідер.
75.	Стефан Лідуга.
77.	Петро Головід.
81.	Володимир Чачка, Михаїл Шуба, Теодор Валеґа
82.	Теодор Шилак, Антін Філовяк.
83.	Ілько Савчин.
84.	М. Сендзік, Петро Дудко.
86.	Григорій Сайкевич, Павло Саламаха.
87.	Николай Трояновський.
90.	Іван Чепа.
91.	Василь Рудавський.
92.	Гавриїл Пелех.
94.	Володимир Крушельницький, Данило Войн[illegible] Курчак.
95.	Тимко Гурин.
96.	Дмитро Василек, Іван Войтович.
97.	Михаїл Табачук.
98.	Іван Чорний, Николай Сулима.
101.	Франко Зрір.
102.	Николай Бусько.
103.	Іван Березовець.
104.	Григорій Лишик, Андрій Стриюс.
105.	Стефан Слободян, Григорій Войтович.
106.	Василь Гриньків, Никита Гурей, Іван Черг[illegible] Михайло Шаран.
107.	Йосиф Мудрий, Іван Матейчук.
108.	Михайло Мельничин.
109.	Михаїл Твардон.
114.	Теодор Сенчук.
115.	Ігнац Скубяк, Іван Скубяк, Іван Демчак, Антін [illegible] Михайло Дрозда, Катерина Скубяк.
116.	Павло Стадник.
117.	Тимко Ніньовський, Семен Кучма.
120.	Михайло Бац, Василь Монастирський.
121.	Василь Чуйко, Олекса Ґадз.
122.	Кароль Сідінський, Михайло Проніцький.
124.	Михаїл Грабар, Миколай Віщук, Дмитро Бало, Теодор Кавний, Михаїл Кочинаш, Іван Мелета.
126.	Михайло Ткач, Іван Пендлишак, Гриогрій Дудів.
127.	Павло Володка.
128.	Володимир Каршин.
129.	Михайло Дзярський, Іван Чолій.
130.	Іван Солтис, Стефан Шевців, Іван Ґалецький.
131.	Казимир Ружецький.
133.	Василь Воробець, Кость Галушка, Захарій Літо[illegible]
134.	Анна Залецька.
135.	Антін Клим.
136.	Андрій Крупа.
137.	Стефан Терлецький, Микола Підгайний.
138.	Лука Сидорак, Андрій Рудакевич.
140.	Іван Кравець.
144.	Дмитро Чайка, Петро Бих, Михайло Ямка, Михаї. Жуковський, Петро Чорний, Олекса Олексів.
145.	Ігнац Олексам.
146.	Іван Бабій.
147.	Григорій Біленький, Михайло Гуцайлюк.
150.	Олекса Яремій, Петро Шульган.
151.	Марія Яремчик.
155.	Іван Сорока, Михайло Чумер.
156.	Олекса Коваль, Василь Новак.
157.	Дмитро Канюк, Яків Любчинський, Андрій Совяк, Павло Канюк, Михайло Мисько.
160.	Костишин Матвій.
161.	Антін Підуфалий.
162.	Михайло Гнатів.
164.	Петро Ґелетій.
168.	Пилип Маник.
173.	Корнило Стрільбицький, Микола Долеба.
174.	Андрій Косяк, Мартин Гнатишак, Андрій Савран, Панько Коваль.
175.	Василь Бартош.
181.	Іван Ткач.
182.	Іван Ладичка, Олекса Боднарчук, Михайло Швець.
185.	Олекса Наконечний, Микита Кицера, Михайло Романишин.
187.	Іван Чупрун.
188.	Теодор Харітон.
189.	Калина Грабарович.
191.	Григорій Джинджиристий.
192.	Микола Німий.
196.	Іван Марусин.
200.	Тимко Кузенка, Йосиф Паращак, Петро Ґосподарець, Денис Великанович, Стах Жатковський.
201.	Михайло Микитишин.
204.	Микола Воробець, Микола Близнак.
205.	Павло Крепіч.
206.	Василь Бурак, Яким Шаравара, Ілія Паґут, Дмитро Бойко, Стефан Бардачевський, Петро Гук.
207.	Іван Косцюк, Павло Сисун, Іван Олійник, Стах Пасічник, Теодор Тилеґа, Олекса Сельський.
212.	Анна Шелева.
214.	Іван Павлавський, Микола Гладкий.
215.	Юліян Чоп, Іван Жарковський.
217.	Андрій Іванів.
218.	Михайло Ткачишин.
220.	Данило Костик.
221.	Мартин Барабаш, Ярослав Басс, Петро Луцків, Яків Квачан.
223.	Іван Мельник.
225.	Стефан Патен.
226.	Петро Ґарбінський.
227.	Никита Джмелик.
230.	Іван Павловський, Йосиф Білик.
233.	Василь Костів.
234.	Константин Пілат.
236.	Андрій Багнюк.
239.	Володимир Сеґінь.
241.	Михайло Скибінський.
242.	Іван Криба.
245.	Петро Стадник.
246.	Василь Сподарик.
247.	Михайло Ґера, Іван Гичка, Петро Гринишин, Микола Кравчишин, Василь Качмар, Василь Гірник.
248.	Михайло Кобилянський.
250.	Омелян Житкевич.
251.	Микола Страп, Василь Козир.
252.	Павло Хомин, Микола Читвінський.
253.	Петро Пилипів.
254.	Михайло Тимчишин.
256.	Роман Демчук, Іван Самотіс, Теодор Навроцький.
259.	Йосиф Ярема, Емілій Скородинський, Василь Гороніц, Андрій Фоца.
260.	Микола Демчина.
261.	Василь Дмитрів.
266.	Теодор Сюрко.
271.	Дамян Чучман.
273.	Павло Маряк.
274.	Михайло Лопушанський.
276.	Михайло Фук, Антін Уштан.
277.	Павло Курко.
282.	Ілія Каменюк.
283.	Григорій Каганяк, Роман Мозола, Андрій Шварик, Семен Зановяк, Григорій Срищин, Михайло Грубий, Захарій Курочка.
288.	Михайло Мушастий, Олекса Періґ, Максим Паращак, Іван Малицький, Юрій Малговський, Мих. Білецький.
289.	Дмитро Коритко.
290.	Марія Бартох.
292.	Петро Кіаель, Дмитро Запотічний.
29[illegible].	Николай Моссора.
2[illegible]5.	Василь Пулк.
29[illegible].	Петро Пастернак, Петро Любчик.
[illegible]0.	Андрій Годчак, Яким Яцинич, Йосиф Борсук, Василь Олексюк, Антін Костик, Михайло Гладьо.
301.	Павло Підлісний, Кирило Січевський.
303.	Катерина Байц.
304.	Андроник Мигаль, Олекса Ковальчук.
305.	Василь Миронюк.
309.	Михайло Дамко, Іван Заяць.
311.	Микола Федірко.
312.	Василь Хміль, Микола Савчак.
317.	Михайло Даньків.
318.	Іван Брошак.
320.	Йосиф Приймак, Теодор Захарчук, Григорій Шулька, Василь Байда, Семен Кузик, Іван Ракочий.
321.	Федор Цюх.
322.	Іванна Карач, Олена Сеґінь, Марцеля Калакура.
323.	Дмитро Яремко.
325.	Петро Малицький, Андрій Палащук.
327.	Михайло Кирич, Михайло Катола.
328.	Стефан Василишин.
329.	Микола Бурка.
332.	Микола Попадюк.
333.	Зофія Ґелетій.
334.	Іван Бриняк, Йосиф Запоточний, Василь Гусіль, Лев Даниляко, Микола Задорецький, Вас. Репужинський.
336.	Григорій Степанек, Григорій Кісіль.
337.	Петро Семенків.
339.	Іван Сорока, Олекса Будай.
340.	Володимир Дембрович.
342.	Михайло Дмитрів, Іван Маркович, Йосиф Клебан.
344.	Іван Поклітар, Павло Лівкович.
345.	Онуфрій Кузик.
346.	Андрій Мацькевич, Йосиф Баґінський, Панько Басараб, Йосиф Навроцький, Михайло Черкас, Дмитро Коваль.
349.	Микола Вербіцький, Ілія Шебера, Микола Гарасимюк.
351.	Іван Борак, Михайло Гупайло.
352.	Михайло Гавриляк, Теодор Левчишин.
353.	Василь Дмитрів, Адам Лех, Михайло Галько.
355.	Петро Зенько.
358.	Катерина Ділай, Клементина Волянська.
362.	Іван Сидорський, Михайло Лешак.
363.	Гавриїл Підскальний, Михайло Лупишин.
364.	Михайло Бурко, Іван Сподар.
366.	Петро Баховський.
367.	Михайло Микитин.
369.	Михайло Куба, Ігнатій Климишин.
370.	Николай Хабінець.
371.	Олекса Шумський.
372.	Василь Ярема, Роман Ярема, Максим Ярема.
373.	Текля Єзуско.
375.	Іван Чопик, Стах Смутинський.
377.	Михайло Гр. Олексяк, Семен Гнатишак.
378.	Микола Кузан, Василь Гальчук, Іван Черкас, Олекса Барняк.
379.	Михайло Семків.
381.	Дмитро Іванушка.
383.	Прокіп Вовк, Йосиф Муц, Кіндрат Білик.
384.	Дмитро Яворський.
385.	Йосиф Ґреськів.
392.	Михайло Павлишин, Іван Павлишин, Адам Гордзевич.
396.	Петро Береза.
400.	Микола Воловецький.

(Дальше буде)

кані були темними щілинами. Стелю вкрив іней. Степан перейшов пустими світлицями до ґалерії, бо там були якісь сліди. В ґалерії чути було скрипіт пили. Степан Михайлич заглянув обережно у двері. Хтось на стільці різав пилкою золоту раму. Образів на стінах уже не було.

— Боже помагай! — озвався з усміхом Степан Михайлич.

Той, що різав раму, кинув собою та скоро обернувся. Це був мельник Іван Друнин.

— А хай тебе... — засміявся. — Як ти мене налякав! Який чорт привів тебе сюди?

— Я прийшов подивитися, що діється в замку.

— Дивися, ріжу останню раму. Тут уже крім стін не останеться нічого.

— А деж образи?

— Де могли би бути? Жінки сподобали собі їх. Шиють із них штани та сорочки.

— Як це можливо? Таж полотно таке на це не годиться?!

— Для декого ні, але для декого так.

Мельник Друнин оповідав йому, як усе відвезли, як лише образи остали. Якийсь мужик розсердився, вдарив пястуком у найбільший образ і зробив у ньому півметрову діру, так що з нього остали лише шматки. Тут прийшла якась жінка та стала пробувати полотно в руках.

— О, дядьку! Полотно добре! Буде добре на штани!

Всі кинулися до образів із ножиками та косами, поділилися та віднесли.

— А що зроблять із фарбою? — питався Степан.

— Фарбу уміють стерти. Жінки хитрі! Дають полотно до лугу, а потім виварюють у воді. Тричі це переварять і вся фарба пустить.

— Вже все забрали?

— А так! Ріжу останню раму.

— А навіщо тобі її?

— Вікно зроблю з неї. Одно вже маю, гарне. Всі дивляться на нього.

— Так, — сказав Степан — гарне... Розумні люде впадуть на всяку думку. Лише я не можу найти місця для своєї вази тай тих фіґур.

— Для всього з часом найдеться місце. А на осінь можеш наквасити огірки, — радив мельник Друнин.

IV.

Показалося, що мельник Друнин був добрим пророком. Ваза дармувала цілу весну й літо, одначе в вересні, коли вибирали огірки, постановили наквасити в ній огірки.

— То правда, — згодилася Домка.

— Домко, де ти поділа цю вазу?

— До пивниці.

— Ми наложили до неї огірків. Якої воно нам завдало праці, заки ми її там занесли. Направду мала зо три метри.

— А не розбили ви її?

— Нічого їй не сталося. Може хіба трошки обштуркалася...

— А де ти дінула ті фіґури?

— Між льоном за лазнею. Ми хотіли їх порозбивати, але сусід сказав нам, що купці купують панські речі. Може приїдуть і до нас. Коби лише якнайскорще продати це. Ганьба дивитися на них.

Та огірки ще навіть не вквасилися, як у Шахань приїхали з міста три юнаки, в шапках, із револьверами. Зайшли до місцевої сільради та спиталися голови:

— Де поділи ваші мужики китайську вазу?

Голова ріжно виправдувався, та не помогло нічого. Приїзші не дали обдуритися.

— Ми члени слідчої комісії. Маємо приказ відібрати вам усі мистецькі твори, що ви їх забрали з ґрафського дому. Показали голові повновласть. Голову ждала куля, коли не сповнить приказу.

Голова не бачив виходу, тому сказав:

— Ваза є у Степана Михайлича.

Коли комісія зявилася на подвірі Михайлича з револьверами в руці, побачила вазу в пивниці. Два з них із сміху не могли вдержатися на ногах. Третій, виголений, позеленілий зі злости, закричав:

— Ех, таке робити з мистецькою памяткою. Це сором! Зараз мені викиньте з неї огірки!

Степан також розсердився.

— Ні, товаришу, ті часи давно минули, коли мужиків гнобили. Вази вам не дам, доки не зїмо огірків.

Член комісії підсунув йому письмо до самого носа, а другою рукою погрозив йому револьвером.

— Можете переложити огірки у бочку, — сказав инший член комісії, що ввесь час сміявся.

— Не можемо перекладати, — сказав Степан уперто — попсувалися би.

Одначе комісія нічого не чула. Покликувалася на приказ. Домка стала їх уговорювати:

— Візьміть собі радше фіґури, а вазу, прошу вас, лишіть нам.

Нічого не помогло. Мусіли переложити огірки. Комісія забрала і вазу і статуї.

Степан Михайлич, справедлива людина, три дні ходив наче не свій: сердився.

Видно народилися в місті нові пани: захотілося їм голих жінок!

З російського переклав **М. Н.**

Наші діти.

— Івасю, ти знову зробив шкоду. Щож тато сказав тобі за те, що ти зломив його дороге перо?

— Мамусю, чи маю повторити всі нечемні слова?

— Розуміється, що ні.

— В такому разі татусьо нічого мені не сказав.

—o—

— Татусю — каже чотиролітний Івась, якого поклали в одній кімнаті з батьком на пообідній сон — я не можу спати, як ти спиш, бо як ти спиш, то ти спиш носом.

І. маляр: Я намалював образ: китицю цвітів так природно, що в ночі я не міг спати, бо мені здавалося, що цвіти ті так дуже пахнуть...

II. маляр: А я намалював краевид: „Зима" так природно, що термометер па стіні впав до зера!

Сенеґалець служив у французькім війську. Вперше в житті стояв на стійці. Нараз хтось підходить до нього:

— Стій! — каже жовнір гостро. — Хто йде?

— Контролюючий офіцир.

— Йти!

Та ледви офіцир відійшов на кілька кроків, почувся знову голос колірового вартівника:

— Стій!

— Вдруге задержуєш мене? Що це значить?

— Маю приказ: Сказати три рази, а потім стріляти!

МОСКВА СУДИТЬ УКРАЇНЦІВ.

Любч.: Отеж ви хотілиб, щоб ми обсадили відповідальні посади тими, хто був проти нас. Вони хотіли закликати чужоземний капітал, реставрувати буржуазний лад, привести Поляків. Головка СВУ вже сіла на лаву підсудних, а за кордоном ще є: Прокопович, Лотоцький, Мазепа, Чикаленко, Феденко, Лівицький. Яка їх робота? Як ви до неї ставитесь?

Ст.-Чернях.: Це їх окрема справа, коли вони не втручаються сюди.

Любч.: Вони думають, що з чужими військами прийдуть на Україну?...

Ст.-Чернях.: Я ніколи не була за інтервенцію.

Любч.: Якеж ваше в дійсности відношення до них, коли вони хотять інтервенції?

Ст.-Чернях.: Я змушена їх осудити.

Любч.: Змушена, чи „вважаєте за потрібне" осудити, а то там за кордоном є багато охітників, які напишуть, що ми „вас змусили"...

Ст.-Чернях.: Так. Вважаю за потрібне... Це є тепер шкідлива робота.

(Далі Любченко звертається до С. Єфремова):

Любч.: Хто з тих, що звязані з СВУ, перебувають тепер закордоном?

С. Єфремов: Лотоцький, Прокопович, Феденко, Мазепа, Лівицький, Дорошенко, Шульгин.

Любч.: Отже ті, що належать до с.-ф. та до с.-д.?

С. Єфремов: Так.

Любч.: А якже це воно так? у „Ділі" з 25 березня 1930 р. надрукована заява с.-д. за підписом Феденка і Мазепи, що с.-д. ніякого відношення до СВУ не мають та в роботі його жадної участи не приймали. Значить, вони пишуть неправду.

С. Єфремов: Вони пишуть неправду.

(Знов до Черняхівської).

Любч.: Диктатура пролетаріяту — це основне наше питання...

Ст.-Чернях.: Це є історична конечність.

Любч.: Пролетарська диктатура забезпечить незалежність українському народові.

Ст.-Чернях.: Так. Але бачите... великі люде у нас хотять пролетарської диктатури, а от дрібненькі — то вони хотілиб жити тоді, коли диктатури пролетаріяту вже не буде...

(Перерва 20 хвилин).

Голова Суду: В основному програму СВУ знали?

Ст.-Чернях.: Знала.

Гол. Суду: (Питає про соборність).

Ст.-Чернях.: Ви не зрозуміли. До нашої републики прилучиться і Галичина.

Гол. Суду: Та ніхтож вам її не подарує.

Ст.-Чернях.: Це станеться в процесі виявлення народньої волі, а як вона виявиться, зараз не можу сказати.

Гол. Суду: Яку роботу ви перед цим виконували?

Ст.-Чернях.: Яку могла... Головним чином літературну... Од СВУ я відійшла, бо знайшла точку приложення своїх сил в культурній роботі.

Гол. Суду: Щож ви з себе уявляли? Політичну діячку?

Ст.-Чернях.: Я себе не вважаю за політичну діячку.

Гол. Суду: А як з гетьманом? Оте вітання?!...

Ст.-Чернях.: Це — помилка.

Гол. Суду: Ви оповідали, що збори, присвячені памяти Петлюри, відбувались у вас?

Ст.-Чернях.: У мене.

Гол. Суду: Яке відношення до Петлюри?

Ст.-Чернях.: Я Петлюру мало знала. Працювала з ним в Раді. Не була ні приятелем, ні заплечником. Але він прапора не покинув і з прапором сконав. Петлюра вважався за героя. Смерть його була трагічна.

Гол. Суду: І ви вважали його за героя?

Ст.-Чернях.: Я почувала жаль, як до людини, що вбита. На мене ця смерть справила дуже велике враження. Коли приїхав Ніковський, порадили, щоб не говорив, як продавався Петлюра. Після того, що я дізналася, тепер би я не могла захоплюватися.

(Дальше мішаються фрагменти: Чехівський, Петлюра, Микола II).

Ст.-Чернях.: Я відчувала жаль до переможеного.

Запит (іронічний): До переможців особливо почуття не мали?

Ст.-Чернях.: Я вважала вас переможцями, а переможці мусять бути милостивими.

Гол. Суду: 45 чоловіка заарештовано і справа скінчена.

РАДІОЗВІДОМЛЕННЯ З РОЗПРАВИ З ДНЯ 3-го КВІТНЯ (ЧЕТВЕР).

Допит підсудного Холодного.

Підс. Холодний це один з головних обвинувачених. Він був головою „Інараку" і членом верхівки СВУ. Відповідає з достойністю. Початку його зізнань не було чути.

Прок.: Інарак виконував директиви СВУ і згідно з тим взяв керму Інститута Наукової Мови в свої руки?

Хол.: Директив виразних не було. Але лінія роботи Інараку збігалася з тою, яка була потрібна для СВУ.

Прок.: Інарак бажав захопити верхи?

Хол.: Тенденцію Інараку було захопити не тільки верхівку, але пустити коріння й глибше, у маси. На це однак не стало часу.

Прок.: Які були завдання СВУ?

Хол.: Консолідація українських національних сил це було перше й найважніще завдання СВУ.

Прок.: І повалення радянської влади?

Хол.: Я боявся би так устилізованого твердження, краще — заміна державного ладу.

Прок.: Аж була у вас мова про повстання. Чи повстання ви думали викликати в звязку з закордонними силами?

Хол.: Ні. Ми думали, що воно почнеться само.

Прок.: Значить можна витягнути висновок, що ваша робота підготовляла ґрунт під повстання?

Хол.: Так.

Дальше йде допит про Інарак.

Прок.: Чи можна зробити висновок, що робітників запрошено до праці не тому, що вони були гарні робітники, а просто тому, що вони були свідомі Українці?

Холодний: Я-ж вже сказав. Перш за все їх запрошувано як спеціялістів, а потім як певний український елемент.

Прок.: Нештатні робітники не могли входити до Інараку?

Холодний: Ні.

Прок.: Щодо Туркала, ви чули як тут Дурдуківський оповідав, що він Туркалові не довіряв. Чи у вас теж був той самий погляд щодо Туркала?

Холодний: Я теж йому не довіряв.

Прок.: Чи Туркало підчас контрреволюційних балачок не висловлював инших поглядів?

Холодний: Туркало був представником лівих. Він дуже часто заперечував, дуже часто був невдоволений.

Прок.: Щодо терору, ви чули, що Шарко тут оповідав?

Холодний: Шарко мені пробачить, але я мушу сказати, що Шарко по дурному наклепав на себе.

Прок. (читає зізнання, в яких Холодний написав між иншим: „Я не збіраюсь визволити України"): Ви це щиро писали?

Холодний: Не можу сказати, що я писав щиро слова „Визволяти Україну я не збіраюся", бо я її збірався визволяти.

Прок.: Ваше становище тепер?

Холодний: Моє становище? Зовсім зрозуміло, що я не міг сказати, що просидівши вісім місяців в тюрмі я прийшов сюди зовсім иншим чоловіком від того, яким був до арешту. Та все таки я переконуюся тепер, що моя діяльність була шкідлива.

Після декількох запитів голови суду та оборонця допит підсудного Холодного закінчено.

(Дальше буде).

Не зашкодить спробувати.

Міліонер умираючи питає священика:

— Чи ви, отче, можете мені приректи, що буду спасений, коли на пресвитеріянську церкву запишу 25 тисяч долярів?

Священик призадумується, а потім поважно відповідає:

— Гарантувати вам не можу, одначе спробувати не зашкодить.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ГЕМТРЕМК, МИШ.

Замісць весільних повідомлень на Рідну Школу.

Замісць висилки осібних повідомлень про своє одружіння з п-ною Маріанною Нели, переслав д-р А. Кібзей до Обєднання $20 з призначенням на допомогу Рідній Школі.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Бизнесмен для письменників.

Український бизнесмен, громадянин Платон Стасюк, відомий з своєї жертволюбивости на народні потреби, переслав до Обєднання $25 з призначенням на допомогу нашим нуждаючимся письменникам.

—o—

ВИЛКС БЕРІ, ПА.

Коляда на Рідну Школу і Інвалідів.

Переслано до Обєднання $50. З коляди $48.50, а з розпродажі календарів передали гром. Герман $5, а І. Барнас $2. Дрібні видатки на автомобіль і инше виносили $5.50, решту вислано в сумі $50 до Обєднання на Рідну Школу.

Колиб у нашій громаді був инший дух, а не рутенський, то річ ясна, що коляда випалаб інакше. Добрих людей не бракує, але їх знеохочують і відучують від всякої ідейної праці. Бож де є рутенський дух, там не може бути мови про якусь благородну, патріотичну роботу.

Коляду зложили: Гр. Русенко $3.50; Д. Кудрик $3; по $2: Н. Зінковський, І. Чолій, П. Корнова, І. Беднарчик, М. Іванчик, Іл. Возняк, П. Герман, Н. Рудько, Д. Надільний, Н. Мархевка; по $1: П. Зомчак, М. Кобута, М. Гринчишин, І. Винник, Т. Микулин, І. Барнас, Л. Худоба, П. Маліборський, І. Мельник, П. Ярема, І. Глива, Д. Фещак, С. Шопяк, Н. Смаль, Т. Катулька, Цепко, Д. Іванчик, М. Нагребецький, Є. Проць, Т. Музика, І. Кушнір; по 50 ц.: Л. Бутилевич і І. Шипула.

Колядою занялись слідуючі: І. Барнас, Л. Худоба, Зінковський, П. Герман, І. Мельник, П. Маліборський.

Іван Барнас.

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

З віча на Рідну Школу.

Зприводу віча, яке відбулося в присутности д. Ясінчука в справі Рідної Школи дня 2 липня 1929 р., зібрано: На вічу $146.44; Бр. св. Георгія жертвувало бонд з земельного банку на $25, а крім того члени братства зложили: по $1: І. Хмелик, В. Сегін, С. Рудакевич, М. Велган, Г. Хрунь, І. Малина, І. Дешовий; по 50 цнт.: С. Вільчинський, Н. Наконечний, М. Даців; А. Сокал 25 ц. Разом $8.75.

Т-во Любов виасигнувало з каси $25, а члени зложили: О. Мусій $2; по $1: М. Сеник, П. Стажевський. Разом $4.

Разом зібрано $209.19.

З тої суми стручено видатки, а то за галю $45, а за друки $5. Остало чистого приходу $159.19, які переслано до краю через Обєднання.

Т. Й. Грицей, предс.;
Д-р В. Левицький, секр.;
Теод. Сидорик, кас.

—o—

БАЛТІМОР, МД.

З коляди на край.

І в нашій громаді мимо безробіття і инших важких відносин удалося таки зібрати на коляду $66, які вислано до Обєднання по половині для інвалідів і політичних вязнів. Громадянин Т. Никула не взяв нічого за автомобіль, хоч возив колядників довго, бо наші люде живуть розкинені.

Колядували: Т. Никула, Д. Карбаник, Т. Кащак, А. Пельц і В. Білобран.

Жертвували слідуючі:

По $3: Й. Приймак, Гр. Шулька; по $2: Н. Моцен, Дм. Карбаник, Ф. Стець, Теод. Кіт, С. Кузик, І. Ракочий, Гр. Іванович, о. М. Колтуцький, Й. Фаль, А. Пісь; по $1: І. Микитюк, Я. Семенків, Т. Кащак, Т. Никула, А. Пельц, П. Миськів, П. Біленький, Й. Дейвис, П. Семенович, І. Бойко, В. Байда, Ю. Левко, І. Коваль, К. Кучкуда, І. Дільний, І. Баран, Т. Тарас, А. Корчинський, П. Боднар, Й. Олиняч, П. Мармаш, Н. Малко, І. Шпатура, Я. Сич, Гр. Ланчак, М. Бляма, В. Кобаль, М. Шеньк, О. Івахів, В. Іванович, А. Якимчук, Ю. Ґерґела, І. Канюка, А. Карпевич; по 50 ц.: А. Ганчарик, А. Опар, В. Білобран, Л. Ременюк, Іг. Демянчук, Й. Копеляк, Даґенс, І. Ґевера, М. Криж, Т. Солодкий, Т. Самчук; по 25 ц.: В. Сорочак, С. Кариняк.

Колядник.

У суботу ходила ти на прохід із Юрком, у неділю з Богданом, у понеділок із Петром, у вівторок із Степаном! Так, чи ні?!

— Ні. В неділю з Михайлом.

З МУЗИКИ.

ХРИСТЯ КОЛЕССІВНА — НОВА АРТИСТИЧНА ЗВІЗДА.

З Европи доходять відомости, що отсе появилася в музикальнім світі нова звізда. Є нею Христя Колесівна, 13-літня донечка Олександра Колесси, відомого професора університету, котрий тепер живе в Празі на Чехословаччині. Матірю Христі є п-ні Ольга з Літинських Колессова, надзвичайно музикальна людина, якої трудам і посвяті треба завдячувати те, що виховала свою першу дочку Любку на одну з перших пяністок світа, а тепер пускає у світ свою другу донечку, Христю. При тім треба надмінити, що Любка Колессівна завсіди виступає як Українка, а навіть грає на концертах, по найбільших містах Европи, українські композиції. Тому нам, Українцям, треба особливо радіти, що отсе з того самого патріотичного дому виходить друга артистична звізда.

Христя Колессівна грає на віольончелі. Про її виступ пише музичний рецензент д-р Фриц Бруст в **„Альґемайне Музікцайтунґ"** з 28 лютого 1930 слідуюче:

„Сензацією на полі віольончельової штуки була гра 13-літної **Христі Колессівної,** білявої сестрички улюбленої пяністки Любки. Мала **надмузикантка** посідає подиву гідне знання технічної штуки, а рівнож гарний тон, за яким так добиваються усі скрипаки. Її музичне життя є вже богате. Дотого набула вона небувалу на її вік ритмічну енерґію й граціозний потяг. Можна було забути за її 13 років, як слухалося, як вона грала Бетовена й Сен Саенса".

А в **„Дайче Альґемайне Цайтунґ"** з дати: Берлін, 28 лютого 1930, читаємо:

„Одною з найбільших несподіванок цього сезону був перший виступ 13-літної Христі Колессівної — мабуть сестри відомої пяністки, яка одначе не посвятилася скрипці чи пянови, а вибрала віольончельо, інструмент, яким дуже тяжко орудувати. Але це дійсно подиву гідне, як та молода дівчина грає на тім інструменті. Мається враження, що для неї нема вже ніяких технічних перешкод, що вона дбає тільки про музикальну сторону і тільки їй одній віддається. Варіяції Бетовена й концерт Сен Саенса відограла вона бездоганно, виявляючи небувалу дозрілість і такі здібности, яких ще ніхто досі не виявив. Лишається хіба побажати, щоби та **дійсно чарівна дитина** розвивалася далі, йдучи по наміченім раз шляху".

ЛЮБКА КОЛЕССІВНА В БУКАРЕШТІ.

Як кождого року, так і цього відбуває наша славна пяністка Любка Колессівна артистичне турне по ріжних краях Европи. Львівське „Діло" доносить про її виступ в Букарешті таке:

„Румунська преса подає, що минулої неділі в Букарешті в салі „Атенеум" відбувся концерт відомої нашої пяністки Любки Колессівної. Румунська преса підкреслила, що Л. Колессівна Українка і що вона одна з найбільших пяністок у світі."

ВІДОЗВА
ДО ГРОМАДЯН З МІСТА САМБОРА И ПОВІТУ.

Приступаючи до здвигнення живого памятника, Української Бурси в Самборі, підписаний Комітет будови бурси звертається цею дорогою з проханням ласкаво допомогти Комітетові в розпочатому ділі.

З огляду на те, що справа будови української бурси є одною з найпекучіших справ Самбірщини, Комітет вже частинно приступив до зреалізовання цеї справи в цей спосіб, що закупив велику одноповерхову каменицю п. Абенда при вул. Дрогобицькій з 14 убікаціями за ціну 5,000 американських долярів.

П. Абенд згодився цей будинок (нова будова не докінчена) відпродати на українську бурсу за повищу суму з тим, що приймає зачет в сумі 1,500 долярів амер., а 3,500 долярів Комітет має сплатити п. Абендові до кінця липня ц. р., а найдальше до половини серпня 1930 р. при заключенні контракту.

Якщо Комітет в час зможе набути потрібну готівку, то вже з початком шкільного року 1930/31 зможе знайти приміщення в українській бурсі кільканадесять учеників і учениць.

Загнавшись в купно дому, Комітет всіма силами змагається, щоби до означеного реченця потрібну суму роздобути, та все таки серед економічної скрути в краю і без помочі наших громадян в Америці потрібної суми на означений реченець не збере. Тому ми певні, що наша іміґрація не відмовиться прийти нам в поміч в цій справі.

Для ознайомлення наших відносин позволимо собі навести отсі цифри.

Всіх учеників і учениць української народности, які учащають до тутешних шкіл, є разом 355. З того учащає:

Торговельна школа 60 учеників і учениць; І. ґімназія клясична — 86; II. ґімназія матем.-природнича — 40; III. ґімназія матем.-природ. жіноча — 50; учит. семинар держ. — 70; жіноча промисл.-заводова школа — 27; торг. і промислових практ. — 22. Разом 355.

З них доїжджає щоденно залізницею до Самбора 154 учеників і учениць, а 211 приміщується у польських приватних домах, польській та кацапській бурсі.

Подаючи цих кілька цифр до ласкавого відома нашого громадянства в Америці, зазначимо, що вже вони самі вказують на конечність заснування української бурси, щоби захистити нашу молодь перед денаціоналізацією.

Узгляднюючи реченець сплачення дому до кінця липня ц. р., Комітет прохає ввічливо о негайні жертви. Кожну, хочби найменшу суму належить відсилати до Канцелярії Рідної Школи на руки голови Комітету, проф. **Евгена Рудого, Самбір, вул. Шопена, ч. 6. (Бесіда).**

За Комітет Будови Української Бурси в Самборі:

Евген Рудий, голова;
о. М. Турянський, секр.

В криміналі питають арештанта: „Що тебе сюди привело?"

Арештант: „Горячо. Я в горячці вдарив одного панка в морду і мене засудили".

„А тебе що привело?" — питають другого.

Другий арештант: „Мене — зимно. Я дуже змерз, тай вкрав кожух.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ